Székesfejérvár, 1903. X. évfolyam, 28. szám. Kedd, március 10.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutam ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általatok katholikusok törekvéseinek előmozditására „Fejérmegyei Napló“ cim alatt létesitett új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő: BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1. Egyes számok kaphatók: a dohánytőzsdékben.

Honfoglalás.

IV.

Haszontalanul küzdünk a művelt világ vádja ellen, mely bennünket magyarokat barbár nemzetnek tart. Sokat próbáltunk ezen állitás megcáfolására. Monumentalis épületeket emelitünk keserves kölcsön-pénzen, hidakat épitünk összedülésig merész szerkezettel kérkedésből és nevetséges ügyetlenséggel futunk neki az esztikának és műkincseknek. Részt veszünk külföldi kiállitásokon, rendezünk ilyeneket idehaza hatalmas deficittel... s mind ez nem használ a vádak ellen. Persze, hogy persze!

Ha azok a külföldről beinvitált műkritikusok, tudósok és nem tudósok meg is traktáltatnak a park-klubban, diszelőadást élveznek a nemzetiben, és nem nemzetiben, azért észreveszik a gondosan elrejtett tucat-dolgokat is, sőt a nagy garral mutatóba kirakottakból is nemzeti haladást szeretnének megitélni. Hát megitélik, s épen azért maradnak meg régi itéletük mellett, mert a mit keresnek: magyar nemzeti haladást nem találnak.

Vagy van nekünk igazi magyar nemzeti kulturánk? Van magyar művészetünk?

Élünk régi dicsőségből és vergődünk modern mismásban. Ha van kimagasló tehetségünk, keverődik ismét a „viszonyok“ mostohasága miatt. Igazi magyar embernek nincs kedve a testével lelkével ellenkező vigéclevegőben lelkesedni, de hiába is tenné, mert a nálunk urrá lett nemzetietlen, handlé-világban meghalhat akár étlen az a művészet, mely idealizmusában nemes és nemzeti eszmékben ábrándozik, s nem adja el testét-lelkét annak a pénzváltó hadnak, mely a magyar művészet csarnokaiban nagy zajjal foglalta le nemcsak a helyeket, de már a küszöböt is, hogy oda más be se léphessen.

Az irodalom és művészet ikertestvérek. Egymásra hatnak, egymást éltetik. Nálunk különösen a hirlapirodalom él jó barátságban a művészettel. Meg is élnek haszonbérlői, de a művészet belepusztul. Jó izlés tiltja, hogy zsánerképeket mutassunk be ezen fegyverbarátság családi életéből. Elég csak általánosságban tudomásul vennünk, hogy igazi ágens-szellem ütötte fel tanyáját a magyar művészet csarnokaiban, akárcsak a vidéki vásáron, hol ágens nélkül egy gebét sem lehet venni, vagy eladni.

A „műkritika“ sokszor előre kiárendálja a művészt, összevásárolja képeit, szobrait s mindenkit földig legyalázva, a betetdik égig felmagasztalja a már saját tulajdonát képező, sokszor selejtes tárgyakat. Hogyha ma egy művészt, vagy műtárgyat magasztalni hallunk, arról kell meggyőződnünk, hogy az illető vagy nem vérbeli magyar, vagy nem vérbeli művész, hanem szerencsejátékos, a ki jól fizeti, a *gibiczeket*.

Igy történhetik meg, hogy sok idegen táj nemzetietlen mázolásából, vagy szobrok kopirozásából, melyeket régen ismer az olasz napsugár, nagy magyar alkotás lesz. Pedig vannak művészeink, kik rajongó szeretettel csüngtek és csüngnek az édes hazai föld kedves motivumain, mintegy lelküket, magyar lelküket lehelik a vászonra, vagy a márványba. Külföld fejedelmei csodálva szeretik, s megismerik bennük a ***magyart*** s itthonn . . . nem értik őket, mert a kiknek érdekükben áll, agyonhallgatják, vagy legyalázzák; a közönség műértését pedig ugyancsak az a kozmopolita szellemű érdekcsoport irányitja, mely nálunk irodalmat és művészetet egyaránt vakmerő hatalmába keritett.

Innen magyarázandó a közöny, vagy tehetetlenség, mely között nemzeti emelkedésünk szárnyairól leverődik minden himpor, mit Isten hintett oda, atyáink rögzitettek meg, hogy fajt, nemzetet alkossunk, s betöltsük kötelességeinket, melylyel multnak és jövőnek tartozunk.

A mint nincs művészetünk, mely nemzetiségünk sajátos szellemének forrásából teremtene uj gondolatokat, ép ugy történelmi művészetünk sincs, ha csak nem megrendelésre. Multunk nagyságának képei nem hozzák tevékeny gerjedésbe művészeink vénáját, még csak a haszon kilátása sem ösztökéli őket, hiszen nem keresett tárgyak a mi multunk emlékei. Ilyeneket hiába is keres-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Anyámnak.

Ha én a nap lennék, ragyogó sugárom'
Nem hintenem szerte a széles világon,
Csak fölötted égnék, lobogva, szikrázva,
Verőfényt hintenék életed utjára.

Ha én virág lennék, illatozó rózsa,
Tiéd volna minden fakadó bimbója,
Áradó illatom másra nem is szórnám,
Csak te rád lehelném, csak rád pazarolnám.

Ha csalogány lennék, erdők csalogánya,
Csak neked dalolnék, ablakodra szállva,
Csak neked dalolnék, bűbájosat, szépet,
Utolsó dalom is néked volna, érted.

Biborban ha lennék félvilág királya,
Tiéd vón' országom aranya, gyémántja,
Aranyos trónusra ülteknélek szépen,
Királyasszony lennél, rád illene épen.

Hej, de nem vagyok nap, mely verőfényt hint rád,
Csalogány sem vagyok, sem illatos virág.
Királya sem vagyok hódoló ezreknek,
Csak a szivem súgja: szeretlek, szeretlek . . .

Lehner István.

Római levél.

Róma, 1903. márc. 3.

Március 3-án, XIII. Leo koronázásának 25, illetőleg 26-ik évfordulóján impozáns módon nyilvánult meg a katholikus világ hódolata. A zarándokok ezerszámra tódultak már napokkal előbb Rómába, minden ember, ki csak sejtett is valamit a villamos világitás titkaihoz, a nagy illumináció előmunkálatán babrált. A szent Péter-ünnepre kiadott jegyekből már 2-án hirmondó sem volt, szóval mindenki sürgött-forgott, lelkesedett, izzadott, mig a márciusi idő meg nem irigyelte a nagy boldogságot, s meg nem áldotta az ünneplőket olyan zivataros esővel, mintha sajtárból öntötték volna a vizet.

De ép az válik az ünneplők dicséretére, hogy holmi vizes ijesztgetésektől nem ment el bátorságuk.

Március 3-án d. e. 11 órakor kezdődött az ünnepély, de hogy jó helyre jusson az ember, jó előre állást kellett foglalnia a szent Péter-téren. Hatalmas esernyő-tábor állt a kapuk előtt, ott voltak a „kiválasztottak“; néhány száz méternyire a bejárattól az olasz katonák tömött sorai mögött óriási tömeg szorongott, zarándokok és rómaiak keveréke. Érdekes látvány és még érdekesebb ellentét a katonaság és az ünneplő sokaság között! Komoran, hidegen állottak a jó fiuk, egyiküket, edeszai legény, már zsebében szorongatta pap ismerősétől kapott jegyét, mikor parancsot kapott a kivonulásra. A mit ez érezett, a szent Péter-téren, körülbelül megegyezik a katonaság érzületével. Ünnepelnének ők is szivesen, csak más ne volna a parancsolat.

No de béke a szegény olasz katonáknak, hadd ázzanak-fázzanak gyér ruháikban; mi nem fogunk dacolni sem a fegyverek erejével, sem a hatalom nagyságára nem vagyunk kiváncsiak. 9 óra után a komor sorfal 4—5 méternyi szélességben hirtelen megszakadt, s a támadt nyiláson áradat módjára hömpölygött befelé a vegyes tömeg: férfiak, nők, gyermekek, papok, világiak és — apácák. Mert a római néphumor szerint pápai fogadtatás gárdisták és apácák nélkül nem esik meg.

A bazilika óriási előcsarnokában sürü a tömeg és nagy a tolongás, mert az ünnepi hangulat megölő betüje a flegmának. Mindenki a két középső ajtónak rohan, pedig az oldalajtókon egész kényelmesen bejuthatna. — A középhajó bejáratánál a pápai testőrség athléta termetű tagjai állják utját a tömegnek és csak egyenkint bocsátják be a népet, már t. i. a ki boldog birtokosa a belépő jegynek.

Beláthatatlan néptömeg hullámzik a templom öbleiben; a kiválóbb helyeket tribünök foglalják el a főhajó két oldalán. Fekete fátylak, elegans toilettek és kifogástalan frakkok jelzik, hogy ott az előkelőség, a római főnemesek és a diplomaciai kar talált kényelmesebb helyet, mint a lent hullámzó plebs. Általános érdeklődést kelt köztük Mirkó montenegrói herceg. A templom pilléreit bordóvörös szőnyegek diszitik; az apszisban, sz. Péter kathedrájánál emelkedik a hatalmas diszes pápai trón.

Michelangelo fönséges kupolája egyik oszlopának védelme alatt állva átadhattam magam a csöndes szemlélődésnek. Idő volt elég. Szemben állottam szent Péter egyszerű, de szépen feldiszitett szobrával, mely fölött IX Pius mozaikképe látható. Elgondolkoztam. A kép alatt egyszerű felirás diszlik. — Pio IX . . . . qui Petri annos in pontificatu Romam unus superavit . . . . 1871 jál. 18. Mily kifürkészhetetlenek az Ur utjai! A

Mai lapunk 4 oldal.

00000182

nénk köz- vagy uri-magán termeinkben, hol lófuttatások angol-zsokéi, svájczi vadászok mezteleu térdei, idegen nációk idegen alakjai lepik el a tapétás falakat. Szinte megszégyenülés fog el, ha csak a lengyel történelmi művészetre gondolunk is. A lángoló honfiui érzés még alakjainak sarkantyu-pengéit is oly áhitattal, oly korhűséggel örökíti meg, mintha nemzetének élete felett hívnák fel eskü alatt tanuvallomásra. A nagyobb nemzetekkel nincs is jogunk mértékre állni.

Vagy van nekünk nemzeti szinművészetünk? Szinházaink Szulamitjai, Babái, Király-idylljei és egyebei talán nemzeti szellemet lehelnek? De hát alig is lehet máskép. Ott, hol a legfontosabb páholy a kassza, ott hol ki merik mondani, hogy „a magyar népszinmű nem bir irodalmi létjoggal" a történelmi dolgok nem érdekesek, a drámák fárasztók, hol a magyar tipust egy Göre Gábornak kell megmenteni (dicséret még annak is), ott mit keresünk? „Egy estét kitöltő dolgot" keresünk, mely elszórakoztat, nem pedig egy életre szóló lelkesedést, felemelkedést és tanulságot. Nem is lesz egy hamar Madáchunk, Kisfaludink, Szigligetink még egyszer.

Ah, mi egy dologban vagyunk művészek: *a temetésben* Nincs ország, mely nagyjait oly pompával tudná köz-, vagy államköltségen eltemetni, mint mi, de felemelni szeretni annak munkás életét, azt nem engedi közönyünk, nem a vakságunk, mely nem is keres szivéhez, nevéhez illő művészetet, tudományt, vagy haladást, hanem németet karatyol, franciát olvas, angolt visel, cigányt hallgat, zsidót pártol, . . . hát hogyan érezne magyarul? Vörösmarty „Egy uri hölgyhöz" intézett e miatt kemény kérdést és ez az uri hölgy maig sem adott értelmes választ nagy fiának, ki valószinüleg ezért nem tud megszületni még mintaszobor alakjában sem, mert a bábái . . . szórakozottak.

Látunk ma már nagy uri szalonokban is ugynevezett művészetet faragni, hol előzékenyek a „kedves mester" iránt, látjuk a kormány-„művásárlásait", a képzőművészeti tanács „szakértelmes" összeállitását, előttünk folynak a „szoborpályázatok" regényes jelenetei, de tartózkodunk a behatóbb kritikától. Elég kritika annak tudata hogy művészetünk minden inkább mint a magyar nemzet művészetének érvényesülése.

---

hosszu uralkodás általában ritka a pápai trónon, pedig a tapasztalás tanusága szerint a gyakori változás semmiféle trónnak, országnak hasznára nem válik. — És ime, mikor az Egyház félelmes ellenségekkel találja szemben magát, mikor olyan csatákat kell vivnia, a melyek az első századok küzdelmeire emlékeztetnek, a jó Isten hosszu életet ad Helytartóinak a pápai trónon. Mert Péter hajóját vihar dobálja, erőskezű, viharedzett kormányosok kellenek.

Eszembe jut egy jámbor jezsuita atyának elbeszélése, ki szemtanuja volt a jelenetnek, mikor Pecci Joachim először adta pápai áldását a sz. Péter téren összegyült hivő nyájra, 1878. febr. 20-án. Mikor a nép megtudta, hogy az uj pápa 68 éves, az örömbe a szomoruság is belerezgett. Hisz már hatvannyolc éves öreg ember az uj pápa. Emberi számitás szerint hamar uj konklávéra lesz szükség . . . Az emberi számitás nem vált be!

Az idő telik; a tömeg izgatottsága percről percre nő. Nem is csoda! Legnagyobb részt zarándokok, kik soha se látták s tán többé soha sem látják Krisztus Helytartóját; szinte irigyli egyik a másiktól azt a félméternyi előnyt, melylyel közelebb áll az elvonulás vonalához, a hol a svájci gárda fejér sisakforgós sorfala tartja vissza a tömeget; a szabad téren az udvarmesterek intik csendre és nyugalomra a türelmetlenkedőket. Egyszerre egetverő örömriadás harsan meg az egyik mellékhajó tájékán. Jön a pápa. Festői öltözetü testőrök vonulnak befelé, a „guardia dei Nobili" nyomukban az énnekkar, a vatikáni klérus, utánnuk a püspökök, bibornokok, s a sor végén Ő Szentsége a Pápa, Diszes fehér palást ömlik végig rajta, fején az uj tiara, melyet nemrég az egéz kereszténység nevében ajánlottak föl neki. Harsonák zeneje jelzi Őszentsége megérkeztét, de a következő pillanatban már elfojtja a harsonák szavát a tenger nép egy szivből jövő tombolo éljenzése. Egy fölismerhetetlen hanggá egyesül az olasz; „Evviva il Papa, re d' Italia" a német „Hoch," a magyar „Eljen," az angol „Hurrah." Egyik a másikat igyekszik túlkiabálni. A Szentatya jóságos tekintetét mosolyogva hordozza körül az előtte hódoló hivők seregén, két kezét áldólag terjeszti a nép fölé. Egy-egy tomboló csoport előtt feláll szekéről, a lelkesedés erre természetesen szinte fékevesztett lesz. Végtelen tapsolás ujjongás, kendőlobogatás közt jut el Őszentsége a pápai trónusig, s mihelyt helyet foglal, kezdetét veszi a fóoltáron a szentmise, melyet Kampolla biboros tartott. Nagyszerü látványt nyujtott a Confessio. A fóoltáron semmi disz, csak hat hatalmas gyertya, s az oltár körül a biborosok, főpapok, valamint a páncélos testőrök öve. Az Urfelmutatás alatt a kupolából az ezüsttrombiták zenéje hangzott. A szentmise végével a kar a Te Deum-ot intonálta, melyet a tömeg felváltva énekelt a karral. Ezután Őszentségét ünnepies menetben a Confessio elé vitték, hol a negyvenezernyi tömeget ünnepélyesen megáldotta. — A fenséges ünnepnek ezzel vége szakadt, s a Szentatya nemsokára eltünt az ujjongók szemei elől . . .

Félóra mulva a bazilika üres, mint azelőtt; az izzó lelkesedést magával vitte az a sok ezernyi tömeg, mely most a városba, néhány nap mulva pedig az egész világba elszéled, szivében a nagy ünnepség fönséges emlékével és katholikus voltának megerősödött öntudatával.

D. Miklós.

UJDONSÁGOK.

— **Egyházmegyei hirek.** Dr. *Városy* **Gyula megyéspüspök Beleznay István cim. kanonokot, velencei plebánost a vaáli kerültnt esperesévé, Krécsy Károly lovasberényi plebánost és Streit Ferenc püspöki titkárt, szentszéki jegyzőt pedig szentszéki ülnökökké nevezte ki. Szivből üpvözöljük a kitüntetteket.**

— **Megyei közigazgatás.** A vármegyei közigazgatási bizottság mai ülésén ismét elhangzott a szomoru igazság, hogy a közegészségügyi állapotok kedvezőtlenek. Megfontolásra méltó, hogy Fejérmagyében, hol a difteritisz 1869. óta járványszerüleg nem dühöngött, most veszedelmes lefolyással dühöng annyira, hogy egy községben 26 beteg közül 12 meghalt. A mennyiben a főorvos jelentése szerint a szerumoltás ellen igen sok szülő gátot vet, V. Végh István biz. tag indítványozza, hogy a bizottság feliratban hozza javaslatba a szérum-oltás kötelező voltát s a védelem a preventiv intézkedésekre is terjedjen ki. Egyhangu helyeslésssel elfogadtatott.

Még egy indítvány hangzott el, mely föleg gazdaközönségünket érdekli közelről. Koller Pál közgazdasági előadó tanulmányozta a tengeri csiraképességet s arra az eredményre jutott, hogy a tavalyi tengeri csiraképessége a korai hidegek miatt sokat szenvedett. Indítványozza tehát, hogy az alispán gazdáink érdekében a következő hirdetményt bocsássa ki:

„A mult év időjárása a tengerit fejlődésében késleltette, a szeptember 16-án kiállott 1°-os hideg annak teljes érését megakasztották, a csövek éretlen állapotban jutottak töréshez, elraktározásra.

A november hó közepén beállott 10°-os hidegekben a még sok nedességet tartalmazó szemek megfagytak s ez által csirázó képességüket kisebb-nagyobb mértékben elvesztették.

Különösen a szabadban fonatokban és górékban telelt kései tengeri fajtákban sok a csiraképtelen, ha azok teljesen egészségeseknek látszanak is.

Ezért szükségesnek tartom a gazdaközönség figyelmét felhivni, hogy mielőtt tengerijét elvetné, a kisérlet alkalmával nem csirázik, annyi százalékkal a vetőmagot szaporitsa, hogy későbbi nagyobb károsodástól magát megóvhassa."

— **Rákóczi emlékezete.** A kir. József műegyetem mérnök-dalosköre szépen sikerült hazafias ünnepélyt rendezett Martonvásáron. Az ünnepély a fejérmegyei árvaház tágas helyiségeiben folyt le, melynek nagytermét a kora esti órákban ellepte Fejérvármegye közönségének szine-java. Ott volt többek között br. *Fáth* Pál főispán, *Huszár* Agoston alispán és a megyei tisztviselők legnagyobb része, valamint sok fővárosi vendég. Az ünnepélyt *Gyapay* Pál nyitotta meg lelkes beszéddel. Azután *Csontos* Andor földbirtokos felolvasása következett a Rákóczikorszak történetéről. A kor érzelmeit igen szépen illusztrálta kurucnótákkal. Közben a mérnökdaloskör kurucdalokat énekelt tárogató kisérlete mellett. Ezenkivül *Szoke* Margit, Sipos „Cinka Panna" czimü notáját énekelte el, végül *Alcsay* Ferenc énekelt még néhány szép kurucnótát. Az ünnepély utántársasvacsora majd tánczmulatságot volt.

— **A budapesti izr. irod. társaság** vasárnap d. u. 5 órakor a „Magyar Király" szálloda nagytermében felolvasó estélyt rendezett. Zsidó körökben általános volt az érdeklődés az estély iránt, mégis Vészi József orsz. képviselő volt az érdeklődés központja, a ki azonban a budapesti tüntetések miatt nem jelenhetett meg. A zsufolásig megtelt teremben ott voltak *Havranek* József polgármester és Reé István tőkapitány is. Az estélyt *Perl* Miksa bevezető beszéde nyitotta meg a felolvasók bemutatásával. Utána dr. Steinherz Jakab helybeli rabbi lépett az emelvényre s röviden vázolta az irodalmi társaság működésének célját. Elmondta, hogy a társulatot jeles férfiak 1894-ben alakitották s célul tüzték ki, hogy a hazaszeretetet, tudományt és szabadságot szolgálják. A másik körülmény, mely létrehozta a társulat megalakulását, a vallásos érzület ápolása. Ők mint a szabadság barátai nem tarthatnak ellenseiktől. A zsidóság multja, vallásuk ősi intézménye minél ismertebb lesz, annál inkább remélhető az előitéletek eloszlatása. Nincs és nem volt titkolni való a zsidó vallás tanaiban soha sem. Cél tehát erről meggyőzni mindenkit kifelé, bent pedig saját kebelükben nevelni a zsidóságot. Össze kell fogniok a hitet a hazafiságot, mert méltóknak akarnak bizonyulni a teljes szabadságra s ekkép kifejezni hálájukat a nemzet és haza iránt. Az éljenzéssel fogadott bevezető beszéd után „A gondolatszabadság a zsidóságban" czimen tartott felolvasásában Steinherz rabbi az ókorból vett példákkal igyekszik bizonyitani, hogy a zsidók által képviselt szabad szellem mindig szót kapott, sőt győzelemre is jutott s ha voltak is ellentétes nézetek, azok mindenkor kellő értékükre szállitattak. Bizonyos önérzeti tultengés lengte át a felolvasást s az elfogulatlan hallgató alig érthet egyet a felolvasóval.

Dr. *Lenkei* Henrik főreáliskolai tanár lépett ezután az emelvényre s „Isten" c. költeménysorozatát szavalta el. Bár az előadónak selypitése és racsolása az előadásnak rovására volt, a költeménynek ugy formai tökélye, mint tartalmi gazdagsága szépen érvényesült s nem maradt hatástalan.

Dr. *Rothauser* Miksa hirlapiró „Hibáink és erényeink" czimen csevegett a közönség figyelmes érdeklődése mellett. Bármennyire ügyes ura is a szónak a nevezett felolvasó, tárgyát nem merítette ki s a faji jelleg ismertetésében hézagos és elfogult volt. Nem értünk vele egyet, midőn a zsidóság hibájaként említi el a benne uralgó kasztrendszert s az összetartás hiányát. Szorosan vett kasztrendszer a zsidóságnál nincs, az összetartásról számtalan eset tesz bizonyságot. A vallás szerepe szerinte nem más, mint hogy hatalmas, nemes egyesitő eszköz legyen. Társadalmi felfogás szerint helyes lehet e felfogás, mégis csak akkor, ha ez az eszköz önmagában egy, vagyis egységes, a mi azonban a zsidó vallásról épen különfelesége miatt nem áll. Elmondja továbbá, hogy a zsidónak fantáziája erősebb, mint a nyugati népeké, belső élete fejlettebb (?), igénye nagyobb s a divat szele is őket éri először. A tudomány és művészet minden ágában dicsekszik

00000184

jelesekkel s mert példáit külföldről veszi, maga is beismeri, hogy a látszat szerint a zsidóság faji jellegénél fogva is internacionalis, de tud nemzeti is lenni s ez a törekvés ma nyilvánvaló. Megjegyzi a magyar zsidó tevékenységének jellemzésére, hogy Magyarország közgazdasági pozicióját kétségtelenül a zsidók teremtették meg. Ebben ugyan nincs köszönet, mert hisz közgazdasági helyzetünk rosszabb, mint volt bármikor. Iparunk pang, kereskedelmünk kifelé mit sem ér s a föld népe a tönk szélén áll. Hát ezt megengedjük, sőt állitjuk, hogy a zsidóságnak köszönhetjük s ezt már be is látta a magyar nép. A humanizmust, mint a zsidóság kiváló erényet emliti fel a felolvasó. Tény, hogy humanus a zsidó, ez azonban saját faján kivül ritkán terjed. Erről *Szász* Károly „A zsidók és a humanizmus" c. cikkében, mely határozottan a zsidók javára iródott 1896-ban, midőn a Chevra Kadisa s az izr. nőegyletek jótékonyságáról számszerü kimutatásban is megemlékszik, a következőket mondja: „Ime a Mózes törvényeinek negyedfél ezer esztendős gyümölcsei a jótékonyságban — de a kizárólagosságban is, mely csak *a saját fajára, a zsidóra vonatkozik.* A zsidó világpolgár, mert mindenütt otthon van, tud lenni angol, francia, német, spanyol, vagy magyar. De otthona, világa önmagában, házában és *fajában* van." Ennek okát első sorban Mózes törvényében találja Szász Károly. Hazáról soha sem tesz említést, mindig a fajt emliti. Egyébként is ez történelmileg igazolt tény. S mert ezt a felolvasó figyelembe nem vette, felfogása a történelmi igazsággal ellenkezik s igy sem nem hű, sem nem őszinte. Egyébként a faji jelleg kidomboritását — mondhatnók — teljesen mellőzte.

Rothauser után dr. *Blau* Lajos lépett az emelvényre s a szektákról értekezett. Néhány szektának ismertetése után ama véleményének ad kifejezést, hogy a kath. egyháztól elszakadt szekták mindig a zsidó vallás felé mutattak közeledést. Dr. Blau nem foglalkozik mélyebben témájával, felszinen uszik tudományos érték nélkül. A közeledést egyes külsőségek átvételében keresi, noha jól tudhatná, hogy a katholikus vallás és zsidó vallás között áthidalhatlan ür van épen a Messiásra vonatkozó, homlokegyenest ellenkező felfogás, illetve hit folytán. A közeledés tehát kizártnak mondható. A mi rokonság, mely soha sem lényegi, hanem csak alaki lehet, mégis felfejezhető, az onnan van, mert mindkét vallás az ó testamentumot mint kinyilatkoztatott igazságot fogadja el.

Értekezletének további folyamán történelmi igazságként adja elő, hogy a katholikusokból kivált szekták követői, főleg pedig a fanatikusok a zsidókat nem üldözték, nem gyülölték, sőt szerették és tisztelték. Ebből kifolyólag igy okoskodik: A fanatikus ember mindig naiv, a naivitás mindig természetes: természetes vonása tehát az embernek, hogy a zsidót tisztelje és szeresse. Ez szarvas okoskodás. Mert a fanatizmus abnormalitás, tehát önmagában véve természetellenes lelkiállapotot jelent. Ez kizárja a naivitást. Tehát a zsidó-tisztelet és becsülés ép a felolvasó feltevéséből kiindulva természetellenes jelenség. De a történelem is megcáfolja a felolvasó állitását. Számtalan eset igazolja ugyanis, hogy a kik a katholikus hittől eltértek, rendszerint csak a zsidókat gyülölték jobban a katholikusoknál s a reformáltak által lakott területen volt a zsidóüldözés legvehemensebb. Már Luther hivei is *„fatal ördögök"*-nek nevezi a zsidókat s Kalvin hivei is a reformáció idejében utálattal fordultak el a zsidóktól. Ez történelmi tény, ezt megcáfolni nem, csak megtagadni lehet.

— **Hirtelen halál.** Részvétel értesültünk, hogy a szinház derék felügyelője, *Jámbor* Zsigmond váratlanul elhunyt. Tegnap délben szélhüdés érte s este kiszenvedett.

— **Utcai támadás.** A hirhedt Szentes csemeték tegnap este a Kossuth utcában egy kis lányt támadtak meg, hogy néhány garasát erőszakkal elvegyék. Balázs György kéményseprő szabaditotta ki a kis lányt az aljas perfidák körmei közül. Szomoru dolog, hogy ilyen dolog este 7 órakor megtörténhetik, az meg aztán érthetetlen, hogy a Szentes-család, mely oly sok munkát ad a rendőrségnek, még mindig városunkat mételyezi. Nem helybeli illetőségűek, sorompón kivül a helyük!

— **Március 15.** A felső és vizivárosi olvasókör március 14-ikén saját helyiségében (Vásártér 23.) társasvacsorával egybekötött márciusi ünnepélyt rendez. A felolvasási tartja: dr. Knittelhofler Károly ur. Előjegyzéseket a körözött és a kör helyiségében kitett iven lehet eszközölni, melyeket azonban 13-án délig okvetlen leadni kérünk. Ünnepély kezdete este 8 órakor. 1 terítek ára 1 kor. 20 fillér.

A szekesfejérvári délivasuti műhely dalegyesület tagjai 1848. március 15. emlékére, március hó 14-en szombaton este társas vacsorát rendeznek Trenkó Ferenc vendéglőjében. 1 terítek ½ liter borral 1 kor. 40 fillér.

— **A polgárdi-i vásár** f. hó 19-én, tehát a rendes időben fog megtartatni.

— **Egyleti közgyülés.** Mig a Vinkóczy-féle vendéglő udvarán a szociál-demokrata vörösszászló mellett izgatnak, a városház nagytermében „A magyarországi munkások rokkant és nyugdij-egyletének" helybeli fiókja VI. évi rendes közgyülését tartja. Itt is panasz panaszt ér, de az orvosság más. Jó, üdvös és hatásos. Elhangzik *Havranek* Antal elnöknek szépen konstruált, magas szinvonalon álló megnyitó beszéde, melyben rámutat a mostoha gyermekek fájó bajaira, de rámutat a medicinára is: Segits magadon, az Isten is megsegit! És ezek az értelmes, okos munkás emberek segitenek magukon. Heti 8—10—12 krajcaros befizetéssel vagyont teremtettek, hogy öreg napjaikban önmagukat szerzeményéből biztositsák megélhetésüket. Tiz év alatt a központ vagyona 765230 k. 56 fillér s e mellett a fiókegyletek is külön-külön szép tőkével rendelkeznek. Itt kellene tömörülni minden munkásnak s nem a vörös zászló alatt ordítozni. És a társadalom is kötelességgel tartozik az egyletei szemben. A ki teheti, mint alapitó vagy pártolólag támogassa. Tartozik ezzel munkás testvereinknek mindenki, pap avagy polgár egyaránt! Nem kell várni a kérelmet, felszólitást, önként kell jelentkezni a támogatásra. A krisztusi, de a hazafiui szeretet is ezt diktálja.

A közgyülés *Havranek* Antal elnök megnyitó beszédjével vette kezdetét. Utána a titkári jelentés tudomásul vétetett, a zárszámadás és költségelőirányzat elfogadtatott. Ezt a tisztujitás követte. *Bátky* Pál korelnök vezetése mellett a választás eredménye a következő, elnök — Havranek Antal, alelnök — Ispases Ignác, I. jegyző — Sütő Ferenc, II. jegyző — Schmöltz László, pénztáros — Gróf Imre, ellenőrök: Czizel Kálmán, ifj. Glasz Károly, Varga Ferenc. A választmány tagjai: Barsch Ferenc, Bandát Ferenc, Csizmás Elek, Dombrovszky János, Krajtmár Vendel, Kendi Mihály, Pál József, Rozinger Ferenc, Rejha Károly, Szokoly István, Esser Mátyás, Szabó Jenő, Sütő Sándor, Szeitl János, Schwarcz Mihály, Tegl Lajos, Virág János, Vida Ferenc, Vekerle Lajos, Bürgermeiszter György; póttagok: Arany Sándor, Német Sándor és Laki István.

A budapesti központi egylet által április 26-án tartandó küldött-gyülésen a helyi fiók küldöttei: Rauscher Béla védnök, Havranek Antal, Ispaics Ignác, Sütő Ferenc, Gróf Imre, Bátky Pál, Ferenczy Károly, Pál József, Rozinger Ferenc, Rejha Károly, Barsch Ferenc, póttküldöttek: Schmöltz László és Vekerle Lajos. A tárgysorozat kimeritettvén, elfogadtatott a választmány inditványa, mely szerint a tagdij hátralékok 2 hónap alatt rendezendők s a tagdij fizetések ezután is minden második vasárnap teljesitendők. Még néhány inditvány tétetett a küldött-gyülésre vonatkozólag. A közgyülest Havranek elnök szép záró beszéde fejezte be.

— **A tüzoltók közgyülése.** A székesfehérvári önkéntes tüzoltó-egylet vasárnap délelőtt tartotta rendes évi közgyülését az őrtanya nagytermében *Fiáth* Pál báró elnöklete mellett. A lendületes elnöki megnyitó után *Werger* Tamás titkár olvasta fel évi jelentését, melyből megemlitjük, hegy a vagyonleltár most már elkészült s 12 állomással automatikus tüzjelző készülék bevezetése folyamatban van. Fontos ez az ujitás, a mennyiben a tüzjelző állomások éjjel-nappal összeköttetésben lesznek a központtal. A dr. Bierbauer Viktor és dr. Palánszky Miklós hatósági orvosok vezetése alatt álló mentő osztály az elmult évben 420 esetben vonult ki s 180 esetben fertőtlenitett. A választmánynak, majd a parancsnokságnak jelentése, valamint a zárszámadás és költségirányzat változtatás nélkül tudomásul vétetett, illetve elfogadtatott. *Grünfeld* Jakab tag látván Székesfehérvár szab. kir. városnak évről-évre növekedő hozzájárulását a tüzoltó intézmény fentartásához, inditványozza, hogy tétessenek meg a kezdeményező lépések az iránt, hogy a város ez intézmény fentartását és vezetését vegye át. Reé főkapitány, majd Fiáth báró elnök nem tartják időszerünek ez ideát, mert jelenleg oly nagy a város megterheltetése, s oly égető kérdések megoldása előtt áll, hogy a tüzoltó intézmény átvételével reá nehezendő ujabb 40000 kor. teher nehezen volna elviselhető pótadó emelés nélkül. A közgyülés ily értelemben határozott. Ezután a szolgálati érmek és évi jutalomdijak osztattak ki.

A közgyülés további folyamán a tisztujitás ejtetett meg. *Károlyfi* Nándor korelnök vezetése mellett közfelkiáltással következőkép alakult meg a vezetőség: elnök — *Fiáth* Pál báró főispán, alelnök — Schlammadinger Alajos, pénztárnok — Weisz János, ügyész — dr. Borchert Jenő, háznagy — Flaskár József, parancsnok — Reé István, alparancsnok — Simon Sándor, segédtiszt — Kubik Lajos, szakaszparancsnokok: Sorecz József, Devecseri Lajos és Wünsch Antal, szertáros — Schmidl István. A titkári állás betöltésénél a közbizalom Wünsch Antalban összpontosult, a ki azonban kijelentette, hogy elfoglaltsága miatt el nem fogadhatja. Megválasztatott tehát az eddigi titkár: Werger Tamás. A választmány maradt a régi. Az elhunyt *Lasits* István és Csilléry József helyébe Lipp Ágoston és Kristóf Károly választatott meg, még — bocsánat, hogy megemlitjük — dr. *Eisenbarth* Károly ügyvéd helyett *Kaufmann* Simon került a választmányba. A tisztujitás után a főispán elfoglalta az elnöki széket, megköszönte a közgyülés bizalmát s miután a tagokat a nemes ügy szolgálatában további kitartásra buzditotta, a közgyülés az elnök éltetésével véget ért.

Este a „Fehér-bárány" vendéglőben társasvacsorára jött össze a működő csapat. A bajtársi öszejövetel, melynek folyamán felköszöntökben nem volt hiány, igen jó hangulatban éjfél felé ért véget.

— **Mindenki tudja,** hogy a Mauthner-féle impregnált takarmánytrepamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelek és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók.

Földmunkások gyülése.

Nem szorul bizonyitásra, hogy Magyarország a nagyhangu szólamok hazája. Fárzisokban fuldokló közjogi politika az, melyet a népképviseleti rendszer mellett alkotmányos vagy kevésbé alkotmányos formák közt az országgyülésen vagy azon kivül is üznek. Nagy kérdésekkel foglalkoznak s nem veszik észre, hogy lábuk alatt inog a talaj, mert erőtlenedik maga a nép s rengeteg fájó sebével ahhoz fordul, a ki orvosságot nyujt neki s nem törődik azzal, hogy a gyógyszer mérget tartalmaz, mely lázba ejti a sebet s a halál torkában ad csak enyhülést a betegnek. Észrevette a mi népünk, hogy gyenge, gazdaságilag és társadalmilag a megsemmisülés fenyegeti, elfordul a magasan járó főktől s önmagában keresi a felépülés, az ujraébredés erejét. Kezet fog azzal, a kinek igéretét megérti s a ki látszólag az ő mindennapi életének gyakorlati kérdésével foglalkozni akar és foglalkozik is.

Nem csodáljuk a munkásnép feljajdulását, legyen az iparos vagy földmives, hisz be kell ismernünk, hogy érdekükben az utóbbi 30—40 év alatt misem történt. Jaj-kiáltásuk őszinte szivből fakad, mozgalmuk jogos és természetes és épen ezért sem erőszakkal, sem széphangu szólamokkal el nem fojtható. Utját kell egyengetni s a medret készíteni, mely helyes irányba vezesse a felzúdult emberáradatot. Vezetni kell a népet s nem közömbösen szemlélve baját, uralkodni felette!

A mennyiben természetesnek találjuk, helyeseljükis, a mozgalmat, az irányt azonban nem. A párturalom erőszakossága, mézes-mázos szavakban kifejezésre jutott s nagyrészt meddő köz

00000185

jogi viták, a közgazdasági kérdések következetés semmibe vétele elforditották a munkájában türelmes s jogokat alig élvező népet a felsőbb régióktól, megtagadták vele a társadalmi közösséget, mert felülről a kapocs megerősitésén nem fáradoztak. Ne csodálkozzék tehát senki sem, ha az a mindig türelmes és áldozatra kész nép végre is vétót kiált s odadobja magát a haza-, nemzet-, vallás- és osztályellenes küzdelem mindenre felhasználható anyagaként. Ne csodálkozzék azon senki, hogy a szegényebb néposztályok, kiknek roskadozó vállaira nehezedik jóformán az egész világ terhe, baja, gondja és nyomorusága — változtatni akarnak ezen a nyomoruságos helyzeten.

Őszinte véleményem azonban, hogy a mezőfik, Weltner Jakabok, Grossmann Miksák, Izrael Jakabok, Várkonyik, Bokányik s még a Csizmadiák sem azért veszik fel a kolompos szerepet, hogy segitsenek a népen. Zsebre dolgoznak ezek s a saját énjük anyagi boldogitása kizárólagos céljuk.

Az Izrael Jakabok által mutatott utról le kell térni a mi népünknek, ha komolyan kivánja sorsa javitását. Egyesülni, szervezkedni kell. Egyesiteni kell az egyesek erejét közös, hatalmas erővé. Az önsegély terére kell lépni. Mert tény az, hogy az államnak és társadalomnak alapja, a földmivelők és munkások, a termelésnek, adófizetésnek és védőrnek főelemei meginogtak nemcsak birtokaikban és kereseteikben, hanem családjokban és erkölcseikben is, megfogyatkoztak hitükben és hazafiságukban s nem állhatván a nyomást, szétzüllenek erejükben is. Magyarországot a társadalom bomlása fenyegeti. Meggyalázza a nép már hitét, midőn nem szorul ökölbe keze, ha egy Pintér Károly-féle alak a „fekete csuhások"-ról, Krisztus anyaszentegyházának papjairól becsmérlőleg nyilatkozik. Megtagadja a szociál-demokrata elveken élődő nép hazáját, midőn a nemzet megszentelt s hazafiak vérével festett zászlaját *„cifra pántlikának"*-nak csufolják.

Én nem hiszem, hogy Székesfehérvár józan, vallásos és mindenkor hazafias közönsége e vallás- és hazaellenes csoporthoz sorolná magát. Nem hiszem, hogy együtt érezne azzal a Csizmadia Sándorral s fizetett Izrael lakabokkal, a kik vallás- és hazaellenes mozgalomban vezető szerepre vállalkoztak. Én nem hiszem, hogy a mi becsületes magyar népünk gyomra bevenné s megtűrné azt a szitkolódást, a mi vasárnap délután is oly undok, durva formában nyert kifejezést.

Tömörülni kell! De nem igy, hanem szeretettel. Testvérekként kell közeledni egymáshoz, hogy közös erővel segithessünk a bajon. Akarjuk hinni, hogy a Csizmadia által beigért népgyülésből semmi sem lesz, mert városunk józan gondolkodásu polgárai távolmaradásukkal fogják bebizonyitani, hogy a népbolonditóknak városunkban nem akadnak oktalan követői.

A népgyülés lefolyásáról tudósitónk a következőkben számol be:

Már 2 óra tájban gyülekezett a nép a Vinkóczy-féle vendéglőben s annak udvarán. A fél év óta mozgolódó épitő-munkások igen nagy számban jelentek meg s földmivesek mintegy három-négyszázan. A felsővárosiak voltak legtöbben, mig a palotavárosiak közül alig néhány jelent meg. Három óra felé körülbelül 1000 ember zsongott a korcsma tágas udvarán. A padláslyukakból gyermekfejek kandikáltak s az utca népe csoportokba verődve tárgyalta a történendőket.

A rendőrhatóság képviseletében *Kuti* Fülöp alkapitány jelent meg a helyszinén *Liszt* Ferenc és *Sulyok* János rendőrbiztosokkal s néhány rendőrrel. Tekintettel az izgatott hangulatra s a hódmezővásárhelyi izgató jelenlétére, a polgári hatóság kérelmére a rendőrségen kivül 120 csendőr készenlétben várta a fejleményeket.

Kuti Fülöp alkapitány a gyülés megkezdése előtt figyelmezteti az összehivókat: Nagy András, Ladasovits István, Bebesi György és Kocsis Mihály helybeli lakosokat, hogy a rendzavarástól óvakodjanak s a rend fentartására a saját hatáskörükben is ügyeljenek. Mielőtt pedig Kocsis István az elnöki széket elfoglalná, Kuti alkapitány felszólitotta, hogy a gyülés vezetését, félretéve minden részrehajlást, akként gyakorolja, hogy az izgatás és rendzavarás elkerültessék.

Csizmadia Sándor szociál-demokrata szónok szereplése volt az általános érdeklődés tárgya. Még el sem kezdte beszédét, már összekoccant a rendőrséggel. Kuti alkapitány ugyanis midőn igazolásra szólitotta, lakhelyének s közelebbi lakcimének bemondására is felhivta. A néphujtónak, a ki az Alföldön Jézus Krisztus nevében szólt a néphez, ez nem tetszett s kurtán odavágott a rendőralkapitánynak e szavakkal:

— A hatóságnak ahhoz semmi köze! Nem vagyunk Szibériában!

Kuti kapitány nem elégedett meg e kijelentéssel, hanem a szólásjogot mindaddig megvonta, mig lakcimét be nem mondta. A népbutitó vezér beadta derekát s bemondta lakcimét, mit *Pintér* Károly s társai megerősitettek.

E rövid előjáték után a több vidéki pártférfiu által körülállt szónoki helyet elfoglalta Csizmadia Sándor s ilyformán vezette be beszédét:

Elvtársak! Magyarországon általában az a szokás, hogy népgyüléseken a hatóság szokta a rendet megzavarni . . . s a mint látszik, a hatóság itt is erőszakosan törekszik arra, hogy a rendet megzavarja . . .

Az „Ugy van!" „Igaz!" felkiáltások zajában Kuti kapitány rendreutasitja a szónokot, mire fülsiketitő lárma s orditozás keletkezett. „A ki nem akarja hallani, dugja be a fülét!" — „Hordja el magát!" — „Le a rendőrséggel!" — *„Agyon kell ütni!"* kiáltások hangzanak fel s a zaj csillapultával Csizmadia Sándor folytatja beszédét imigyen:

A társadalom két részre oszlik: a joggal birókra és a jogtalanokra, amazok a gazdagok, emezek a szegények! A gazdagok az állam hatalmát veszik igénybe a szegények kizsákmányolására s mindent elkövetnek, hogy nyomorult koldussá tegyék őket. Mi nem olyan agyagból vagyunk gyúrva, hogy hamar megijedjünk; egy pár szolgabirót már megtanitottunk, egygyel több vagy kevesebb, az már mindegy. Nem azok dolgoznak, nem is azok szántanak, vetnek, kik a városházán parancsolnak, nem is a kormány avagy Széll Kálmán végzik ezt, azok csak aratnak! *Bezzeg, ha a gazdagok tartanának népgyülést, ott a hatóságok bizonyosan nem hiányoznának!*

E kijelentésnél Kuti kapitány ismét rendreutasitja a szónokot s figyelmezteti, hogy ismétlődés esetén megvonja a szót s feloszlatja a gyülést. Csizmadia Sándor ingerülten fordul a kapitány felé s igy szól:

— *Vegye tudomásul az ür, hogy nekem nem parancsol és itt ne helyettesitsen! Engem csak az elnök utasithat rendre és más nem!*

Kuti kapitány szólni kiván, de az óriási zajban nem juthat szóhoz. A becsteleniő kijelentések egész özöne zuhul a rendőrség ellen s midőn ez történik, az odavezényelt szolgálatot teljesitő két rendőr a rendőri nevelés és fegyelem minden hiányát elárulja, józüen nevet a történtek felett. A zaj némileg csillapodván, Kuti kapitány kijelenti, hogy a gyülést betiltja s a tömeget távozásra inti. Ugy látszik, Csizmadia Sándor is megsokalta a kezdeményezésére beállott rendetlenséget, tulságosnak találta a hatóság képviseletében megjelent rendőrtisztviselővel szemben tanusitott durva, minősíthetlen eljárást és ő maga vállalkozott a tömeg szétoszlatására. Szavainak volt hatása s a tömeg távozott. Végszavaiban megfenyegette a rendőrséget s igy szólt:

— Ezen gyülést mához két hétre megtartjuk vagy hatósági engedélylyel vagy akár a nélkül is!

A nép még csoportonként tárgyalta a hallottakat s 4 óra után már helyreállt a rend és nyugalom.

Csizmadia Sándor néhány elvtárs kiséretében a postaépület felé tartott s nagyban hangoztatta, hogy Kuti alkapitány ellen távirati feljelentéssel él a belügyminiszternél.

Kuti Fülöp alkapitány a törvény, illetve a miniszteri utasitás értelmében részletes jegyzőkönyvet vett fel a népgyülés lefolyásáról, szószerint idézte főleg a beszéd ama részeit, melyek a rendreutasitást, később a gyülés feloszlatását szükségessé tették. A felvett jegyzőkönyet, mely a belügyminiszterhez terjesztetik fel, a következő záradékkal fejezte be:

„Már ezen körülményből is világosan kitetszik, hogy itt nem a helybeli földmunkások bérharcával állunk szembe, mert az ő helyzetük helyben köztudomás szerint teljesen kielégitő, s az ellen nem is panaszkodtak soha sem. *Hanem igen is szemben állunk a szociáldemokratáknak a mostani társadalmi rendet minden izében felforgatni akaró osztály-, vallás- és államellenes nyilvánvaló azon törekvésével, hogy a helybeli istenfélő és munkás, józan népet felizgatva és elámitva a vörös zászló alá állitsák s önző céljaikra kizsákmányolják.*"

A rendőrhatóság, mint értesülünk, a mai napon hozott határozatával *Csizmadia* Sándor budapesti lakost izgatás miatt Székesfehérvár szab. kir. város területéről az 1898 évi 768 számu belügyminiszteri rendelet alapján *10 évre kitiltotta. Egyidejüleg az ügyiratokat a kir. ügyészséghez áttette.*

SZINHÁZ.

Márc. 7.

Két kezet mos. Herceg Ferenc vigjátéka. A korrupciós, protekciós modern kort akarja ez a darab elénk festeni, a mi kitünően, szép élénk szinekkel, határozott körvonalazásban sikerül is neki. Annyira kabinet-alak minden szereplője, hogy egyformán elsőrendű valamennyi és igy főhős nincs, drámai fejlődés nincs és marad a darab tendenciájának az, a mi a rendes daraboknak különben a második tulajdonsága szokott lenni: a korfestés. Ezzel a tartalmát is elmondtuk.

A mi az előadást illeti, meglehetősen jól ment. *Kunhegyi* (Zentay) megint ügyes szinésznek bizonyult. *Szarvasy* Ilona (Anna) előkelő nonchalance-szal töltötte be szerepét; olyan édes volt, mikor Kunhegyit nyilt szinen azzal boszantotta, hogy: — stiglic, a bácsika stiglic! *Nagy* Mariska (Mariette) határozottan felülmulta szerepét. Bájos elevenségben állitotta elénk a secessiós uj idők leányát, a ki azonban a darab végén mégis megtalálja a szivét. *Margitay* (Berkenyei) kellő diskrécióval játszotta meg rokonszenves szerepét. *Déri* Tivadar (Tatár) is határozottan dicséretet érdemel, úgy, mint kis szerepében *Szücs* Irén is (Klotild), akiknek temperamentumához szépen vagott a szerepük. Jól sikerült alakitásokat produkáltak még *Kovács* (Borhidy báró), *Tóth* (Kabocay), *Gellert* Gizi (Gyuri), *Ignándi* (Szergiusz), *Szalóki* (Lőrinc) és *Kiss* (Faragó).

Ugyane darab ment vasárnap este is. Kár, hogy a szezon oly javithatlanul el van már rontva, hogy szombaton is, vasárnap is üres ház előtt játszottak.

Még üresebb (már a mennyire ez lehetséges) ház nézte a hétfői zónadarabot *(Hófehérke)*, amit azonban nem hallottunk, mert a sugólyukból most már erős terfihang dörögte túl a szereplőket.

Szöl.

Naponta friss valódi
POZSONYI
diós és mákos kiflik
kaphatók (darabja 4 kr.)
ROSZBERGER R. czukrászdájában
(Székesfehérvár, Kossuth-u.)

39 éves, római katholikus, gyermektelen, nős kertész állást keres. A kertészet minden ágában jártas, jó bizonyitványokkal rendelkezik. Állását azonnal elfoglalhatja.
Cim: Seregélyes János,
Kápolnás-Nyék.

Nyomatott az Egyházmegyei könyvnyomdában, Székesfehérvárott.

00000187